

UCHWAŁA NR III/.../2024
RADY MIEJSKIEJ W BYTOWIE
z dnia 26 czerwca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
w Gminie Bytów na lata 2024-2028**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) **uchwala się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bytów na lata 2024-2028”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się burmistrzowi Bytowa.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXVIII/268/2021 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 24 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bytów na lata 2021-2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie
do projektu uchwały Nr III/.../2024 Rady Miejskiej w Bytowie
z dnia 26 czerwca 2024 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej
w Gminie Bytów na lata 2024-2028

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r. poz. 424) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie gminy obowiązuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bytów na lata 2021 – 2025, przyjęty uchwałą nr XXVIII/268/2021 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 24.02.2021 r.

W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Miejską w Bytowie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Bytów na lata 2024 – 2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

Program stanowi narzędzie do efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową.

Program zawiera charakterystykę przemocy domowej jako zjawiska społecznego, wykaz celów, zadań i kierunków Programu, jego adresatów oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań. Podstawę programu stanowi diagnoza problemu przemocy i jego rozmiarów na terenie Gminy Bytów.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest zasadne.

Załącznik
do projektu uchwały Nr III/.../2024
Rady Miejskiej w Bytowie
z dnia 26.06.2024 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024-2028
W GMINIE BYTÓW

Spis treści

I Wstęp	2
II Podstawy prawne	3
III CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	4
III 1. Przemoc domowa- definicje prawne	4
III 2. Formy i fazy przemocy domowej	5
III 3. Ochrona osób doznających przemocy domowej	8
IV Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	10
IV 1. Zadania gminy	10
IV 2. Zadania pomocy społecznej	10
IV 3. Zadania ochrony zdrowia	11
IV 4. Zadania Policji	12
IV 6. Zadania oświaty	13
IV 7. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	14
IV 8. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych	15
V Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Bytów	17
V 1. Podstawowe informacje o gminie	17
V 2. Skala zjawiska na terenie Gminy Bytów- dane instytucjonalne	19
V 3. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne prowadzone na terenie gminy	23
V 4. Przemoc domowa na terenie Gminy Bytów w opinii społeczności lokalnej	25
VI Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej	30
VII Część programowa	31
VII 1. Założenia Programu	31
VII 2. Adresaci Programu	31
VII 3. Cel główny i cele szczegółowe Programu	32
VII 4. Przewidywane efekty realizacji Programu	39
VII 5. Monitoring Programu	39
VII 6. Finansowanie Programu	40

I Wstęp

Przemoc domowa to specyficzna grupa czynów zabronionych przez prawo, a jej stopień społecznej szkodliwości jest bardzo wysoki. Przyjmując definicję Rady Europy, przemoc w rodzinie (inaczej przemoc domowa) określa się, jako „wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami, lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą miejsce zamieszkania, czy nie”¹.

Analizując statystyki dotyczące przemocy domowej zaobserwować można, iż problem ten dotyczy najczęściej kobiet i dzieci. Z uwagi na swoją złożoność, zjawisko to wymaga podejścia interdyscyplinarnego oraz stałej i systematycznej współpracy instytucji oraz organizacji rządowych i pozarządowych zmierzającej do zmniejszenia skali jego występowania. Działania zapobiegawcze przemocy domowej należy realizować na wielu poziomach. W działania powinno się zaangażować oprócz ustawodawcy, organizacji rządowych i pozarządowych, również całe społeczeństwo².

Niemniej istotna jest ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej. Bez wątpienia doświadczanie przemocy w rodzinie, a zatem w środowisku, które powinno być ostoją bezpieczeństwa i zapewnić godne warunki do życia i dorastania, niesie za sobą szczególnie dotkliwe konsekwencje³.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszaniu jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bytów na lata 2024- 2028. Program nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

¹ *Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*, Istanbul 2011.

² Stożek M., *Przemoc w rodzinie. Zapobieganie w świetle przepisów prawa*, Wydawnictwo Instytutu Psychologii Zdrowia, Warszawa 2009, s.

³ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2017, s. 31-32.

II Podstawy prawne

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bytów na lata 2024-2028 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy wspomnianej Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która obowiązuje w zasadniczej części od 22 czerwca 2023 r.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny,
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym,

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

III CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

III 1. Przemoc domowa- definicje prawne

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.*

Natomiast w myśl art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i ich małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Z kolei art. 2 ust. 1 pkt 3 definiuje pojęcie „osoba stosująca przemoc domową” – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2 (wyżej);

Kolejno art. 2 ust. 1 pkt 4 określa pojęcie „świadka przemocy domowej” – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Ponadto, zachowania przemocowe mogą wypełniać znamiona różnych typów czynów zabronionych penalizowanych przez przepisy Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu, które jest ścigane z urzędu.

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi, że:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

III 2. Formy i fazy przemocy domowej

Termin przemoc potocznie najczęściej zastępowany jest takimi pojęciami jak brutalność, okrucieństwo, przestępczość. Pod pojęciem przemocy najczęściej rozumie się relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły. Utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił – jedna bowiem ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Jednakże nie należy utożsamiać przemocy z agresją. To, co odróżnia przemoc od agresji, to owa przewaga sił jednej strony. W przemocy zawsze występuje ona po stronie sprawcy, zaś w przypadku agresji jest zrównowazona. Celem przemocy jest

wyrządzenie ofierze szkody, wywołanie bólu, zadanie cierpienia, poniżenie. Sprawca naraża na szkody zdrowie i życie ofiary⁴.

W celu określenia czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać czy spełnia następujące 4 warunki:

- jest intencjonalne;
- jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
- doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
- osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne⁵.

W literaturze spotkać można różnorakie klasyfikacje przemocy. Najczęściej wyróżnia się przemoc: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz polegającą na zaniedbaniu. Formy te często występują łącznie. Przemoc fizyczna to zachowanie, którego skutkiem może być uszkodzenie ciała. Nieważne jest jednak, czy do takiego uszkodzenia dojdzie. Będzie to np. popychanie, szarpanie, kopanie, bicie pięścią, przypalanie papierosem. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, jest najczęstszą z form przemocy, trudną do udowodnienia. Przejawem takiej przemocy może być np. krytykowanie, szantażowanie, krzyczenie, obrażanie, lekceważenie. Z kolei przemoc seksualna to podjęcie czynności seksualnej bez zgody drugiej osoby lub wykorzystanie stanu jej nieświadomości. Przykładem będzie tutaj np. zgwałcenie czy nagrywanie stosunku seksualnego. Natomiast przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Będzie to m.in.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy. Ostatnią z wymienionych form przemocy- zaniedbanie, można określić też jako formę przemocy ekonomicznej. Oznacza ona np.: niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie⁶.

⁴W. Jedlecka, *Formy i rodzaje przemocy* [w:] *Studia Erasmiiana Wratislaviensia = Wrocławskie Studia Erazmianskie* : zeszyt naukowy studentów, doktorantów i pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2007, s. 14.

⁵ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie> (dostęp: 17.04.2024).

⁶ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy> (dostęp: 17.04.2024).

Wśród licznych zagadnień przyczyn przemocy domowej M. Borowski⁷ wymienia następujące grupy:

- przestępczość;
- alkoholizm, narkomania, lekomania;
- zachowania autodestrukcyjne: samobójstwa, samouszkodzenia;
- zaburzenia nerwowe i psychiczne;
- dewiacyjne zachowania seksualne;
- inne typy zachowań dysfunkcyjnych wobec istniejącego systemu społecznego powodujące np. zwiększenie się liczby rozbitych rodzin i rozwodów czy zjawiska tzw. sieroctwa społecznego.

Przemoc domowa zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie- ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastającego napięcia- jedno z parterów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u osoby doznającej przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.

2. Faza gwałtownej przemocy- osoba stosująca przemoc wpada w szal i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Osoba doznająca przemocy znajduje się w stanie szoku, uspokaja osobę stosującą przemoc, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne- obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji osoby stosującej przemoc.

3. Faza miodowego miesiąca- jest to trzecia faza, kiedy osoba stosująca przemoc wyładowała już swoją złość, wie, że posunęła się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobiła, okazuje ciepło i miłość. Osoba doznająca przemocy

⁷ M. Borowski, *Przemoc w rodzinie*, <http://www.korzan.edu.pl/konferencja/re-feraty/borowski.pdf> (data dostępu: 17.04.2024).

zaczyna wierzyć w zmianę osoby stosującej przemoc, a także w to, że przemoc była jedynie incydem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia⁸.

III 3. Ochrona osób doznających przemocy domowej

Analizując raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” za 2023 rok, należy stwierdzić, że przemoc domową zgłaszały przede wszystkim kobiety i były to głównie zgłoszenia telefoniczne. Wśród telefonujących zdecydowaną większość stanowiły właśnie kobiety (75%), jednak również mężczyźni nierzadko korzystali z możliwości uzyskania porady czy wsparcia. Numer infolinii wybierali głównie dorośli. W analizowanym okresie odebrano 260 połączeń od dzieci lub niepełnoletniej młodzieży (1,4% wszystkich rozmów). Osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju. Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgłaszało ją 8756 osób (w tym 163 dzieci). Przemoc fizyczną zgłaszało 4551 dzwoniących (w tym 98 dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej (14%) oraz seksualnej (4,5%)⁹.

Każda z osób doznających przemocy domowej może liczyć na bezpłatną pomoc ze strony państwa. Art. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej stanowi, że pomocy tej udziela się w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;

⁸ J. Maciaszek, *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty*, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

⁹ https://www.niebieskalinia.info/images/Rok_2023.pdf (data dostępu: 17.04.2024).

- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę Niebieskie Karty, której procedura od sierpnia 2010 r. nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura Niebieskie Karty obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę Niebieskiej Karty w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury Niebieskie Karty następuje przez wypełnienie formularza Niebieska Karta w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością podjęły informację o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, zobowiązane są niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną.

Funkcjonariusze Policji w Polsce w 2023 r. wypełnili łącznie 62 170 formularzy „Niebieska Karta – A”. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą wyniosła ogółem 77 832, z czego 51 631 stanowiły kobiety, 17 039 osoby małoletnie, zaś 9 162 mężczyźni. W 2022 roku dane były zbliżone. Formularzy „Niebieska Karta – A” wypełniono ogółem 61 645. Wówczas liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ogółem wynosiła 71 631, w tym 51 935 stanowiły kobiety, osoby małoletnie 10 982, a mężczyźni 8 714¹⁰.

¹⁰ <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html> (data dostępu: 15.04.2024 r.).

Z policyjnych statystyk wynika, że mimo, iż liczba przypadków przemocy domowej spada od 2014 roku (wtedy liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” wynosiła ogółem 77808; a łączna liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą wynosiła 105332), to przypadki przemocy wciąż są poważnym problemem w społeczeństwie.

IV Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

IV 1. Zadania gminy

22 czerwca 2023 r. weszły w życie przepisy ustawy z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z nowym brzmieniem art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

IV 2. Zadania pomocy społecznej

Głównym celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku występowania przemocy domowej. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym także o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc osobom doznającym przemocy domowej, formach pomocy dzieciom doznającym

przemocy domowej oraz o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową,

- jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej,
- z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową może prowadzić rozmowy odnośnie konsekwencji stosowania przemocy domowej,
- wszczyna procedurę Niebieskie Karty zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta.

Pracownicy socjalni jako przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej mogą być członkami Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno- pomocowych.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

IV 3. Zadania ochrony zdrowia

Głównym zadaniem ochrony zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zaliczane jest do sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu uszkodzenia zdrowia somatycznego oraz zdrowia psychicznego. Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- przeprowadzenie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,

- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły fizycznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkiego obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno- pomocowych, jak również zobligowany jest do wszczęcia procedury Niebieskie Karty.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik ochrony zdrowia wykonujący obowiązki służbowe, wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także pracownikiem socjalnym ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

IV 4. Zadania Policji

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące osoby doznające przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza Policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udzielenie pierwszej pomocy,
- zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej,
- podejmowanie, w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową środków przymusu bezpośredniego oraz zatrzymania,
- przeprowadzanie rozmowy z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, w szczególności na temat odpowiedzialności karnej za znęcanie się

fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny oraz wezwanie osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,

- przeprowadzanie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składanie systematycznych wizyt w celu sprawdzenia stanu bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej (w zależności od potrzeb określonych przez Zespół Interdyscyplinarny lub grupę diagnostyczno- pomocową),
- wszczęcie procedury Niebieskie Karty zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta.

Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego i/lub grup diagnostyczno- pomocowych. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową funkcjonariusz Policji wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z pracownikiem socjalnym, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

IV 6. Zadania oświaty

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny mają także możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18. roku życia jest osobą doznającą przemocy domowej lub padł ofiarą przestępstwa, powinni podjąć następujące kroki:

- przeprowadzić rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania jej godności,
- zdiagnozować sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej,
- udzielić kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz możliwych formach wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej,
- jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej zorganizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej,
- udzielić kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej oraz o możliwościach wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób doznających przemocy domowej,
- wszcząć procedurę Niebieskie Karty zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta.

Pracownicy oświaty są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i/ lub grup diagnostyczno-pomocowych.

IV 7. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji, gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz o możliwościach wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej,

- jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej, organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii,
- wszczyna procedurę Niebieskie Karty zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta.

Przedstawiciele GKRPA są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i/lub grup diagnostyczno- pomocowych.

IV 8. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno- pomocowych

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3– 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno- pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;

- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są Grupy Diagnostyczno-Pomocowe, które zapewniają interdyscyplinarny, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;

- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

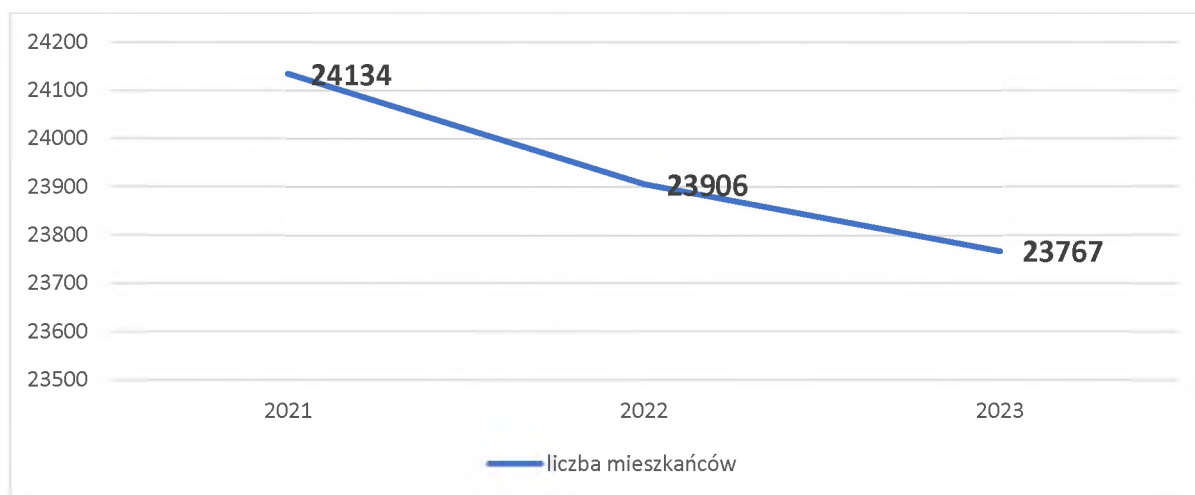
V Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Bytów

V 1. Podstawowe informacje o gminie

Bytów jest gminą miejsko-wiejską, położoną w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim. Siedzibą władz samorządowych, zarówno na szczeblu gminnym, jak i powiatowym, jest miasto Bytów. Powierzchnia gminy wynosi 197 km², a w jej skład wchodzi miasto Bytów oraz 15 sołectw: Dąbie, Gostkowo, Grzmiąca, Mądrzechowo, Mokrzyn, Niezabyszewo, Płotowo, Pomysk Mały, Pomysk Wielki, Rekowo, Rzepnica, Sierzno, Świątkowo, Udorpie i Ząbinowice. Gmina ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują prawie 40% powierzchni gminy, jednak, ze względu na atrakcyjne położenie geograficzne gmina rozwija także funkcje turystyczne.

W Gminie Bytów liczba mieszkańców na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 23 767 osób, z czego kobiety stanowiły 52%, a mężczyźni 48%. W latach 2021-2023 liczba mieszkańców gminy Bytów zmniejszyła się.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2021-2023.

Źródło: Raport o stanie Gminy Bytów za 2021, 2022, 2023 rok.

Ludność Gminy cechuje dodatni poziom przyrostu naturalnego. W 2023 roku na terenie gminy urodziły się 203 osoby, a zmarło 199 osób.

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Bytów- lata 2021-2023.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2021	257	256	+1
2022	200	269	-69
2023	203	199	+4

Zródło: Raport o stanie Gminy Bytów za 2021, 2022, 2023 rok.

W skład jednostek organizacyjnych Gminy Bytów wchodzi:

1. Instytucje kultury:

- Bytowskie Centrum Kultury w Bytowie, ul. Wojska Polskiego 12,
- Biblioteka Miejska w Bytowie, ul. Zamkowa 2.

2. Jednostki budżetowe:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie, ul. Miła 26A,
- Centrum Integracji Społecznej w Bytowie, ul. Miła 26,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Bytowie, ul. Gen. Ludwika Mierosławskiego 9,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Bytowie, ul. Ks. Dr Bolesława Domańskiego 13,
- Szkoła Podstawowa nr 5 w Bytowie, ul. Młyńska 11,
- Szkoła Podstawowa w Niezabyszewie z filią w Rekowie, ul. Bytowska 10,
- Szkoła Podstawowa w Gostkowie, Gostkowo 20,
- Szkoła Podstawowa w Pomysku Wielkim, ul. Gdańska 33,
- Przedszkole nr 1 w Bytowie, ul. 1-go Maja 17,
- Przedszkole nr 2 w Bytowie, ul. Jana Bauera 9.

3. Spółki prawa handlowego:

- Wodociągi Miejskie Bytów Spółka z o.o. ul. A. Mickiewicza 1,
- Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. w Bytowie, ul. Dworzec 2,
- Kompleks Basenowo – Rekreacyjny w Bytowie Spółka z o.o. ul. A. Mickiewicza 15.

V 2. Skala zjawiska na terenie Gminy Bytów- dane instytucjonalne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Na poziomie lokalnym wykonuje zadania skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców gminy. Ośrodek pomaga dzieciom i rodzinom, osobom starszym, z niepełnosprawnościami, bezdomnym, chorym, obywatelom Ukrainy oraz innym osobom, które przeżywają różne sytuacje kryzysowe. Formy i metody wsparcia dostosowane są do indywidualnych potrzeb i sytuacji konkretnej rodziny czy osoby.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Bytów to grupa dziewięciu specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej na terenie gminy Bytów. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- ✓ Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ✓ Urzędu Miejskiego – Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu,
- ✓ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ Komendy Powiatowej Policji,
- ✓ Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Bytowie,
- ✓ Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Bytowie,
- ✓ ochrony zdrowia - Szpital Powiatu Bytowskiego,
- ✓ organizacji pozarządowej – „Stowarzyszenie Kobiet na Rzecz Kobiet i Rodziny”.

W latach 2021-2023 odbyło się łącznie 13 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. W analizowanym okresie grupy diagnostyczno-pomocowe spotkały się na posiedzeniach w sumie 501 razy.

Tabela 2. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej			
	2021 r.	2022 r.	2024 r.
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	5	4
Liczba posiedzeń grup diagnostyczno- pomocowych	166	141	194

Zródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Bytowie.

Realizacja zadań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023:

- a. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku:
 - diagnozowanie problemu zjawiska przemocy domowej na podstawie prowadzonych procedur NK, wypracowanie bezpiecznego planu pomocy rodzinie, podnoszenie świadomości – rozmowy profilaktyczno- edukacyjne;
- b. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową:
 - monitorowanie sytuacji w środowisku, prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy, wsparcie psychologiczne;
- c. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym:
 - dystrybucja kalendarzy z kontaktem telefonicznym do instytucji udzielających wsparcia, przekazanie wykazu instytucji pomocowych przez KPP;
 - 2022 rok- dystrybucja kalendarzy z kontaktem telefonicznym do instytucji udzielających wsparcia, przekazanie wykazu instytucji pomocowych przez KPP;
 - 2023 rok- dystrybucja ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy wraz z zakresem oferowanego wsparcia (na szczeblu lokalnym i ogólnopolskim), dystrybucja kalendarzy z kontaktem telefonicznym do instytucji udzielających wsparcia, przekazanie wykazu instytucji pomocowych przez KPP;

d. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową:

- rozmowy motywujące do zmiany zachowań oraz kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnego, kierowanie do odbycia terapii uzależnień, świadczenie poradnictwa psychologicznego.

Na terenie gminy Bytów funkcjonuje Punkt Konsultacyjno – Informacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym świadczona jest pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym, a także prowadzone jest poradnictwo i konsultacje dla osób doznających przemocy domowej, świadków przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową. W 2022 roku ze wsparcia Punktu skorzystało łącznie 12 rodzin, zaś w 2023 roku- 8 rodzin.

W latach 2021-2023 na terenie Gminy Bytów wdrożono łącznie 147 procedur Niebieska Karta. W analizowanym okresie liczba wdrażanych procedur ma tendencję wzrostową. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 3. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart – A”.

Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart – A”			
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ogółem, w tym przez:	42	45	60
Policję	36	43	50
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	4	2	6
Oświatę	1	0	4

Źródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Bytowie.

Jak wynika z tabeli 4 w latach 2021-2023 większość procedur „Niebieskie Karty” była zamykana z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

Tabela 4. Liczba procedur „Niebieskie Karty”, które zostały zakończone.

	2021	2022	2023
Liczba zakończonych procedur, w tym:	48	34	57
• z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	38	22	33
• z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań	10	12	23
• przekazano do innych gmin	0	0	1

Zródło: dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Bytowie

Dane uzyskane od Policji zawarte w tabeli 5 wskazują, że na terenie gminy Bytów osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety, zaś osobami stosującymi przemoc domową zazwyczaj są mężczyźni. Osoby stosujące przemoc domową nierzadko są pod wpływem alkoholu, a podczas policyjnych interwencji często obecne są dzieci. We współczesnej literaturze wiktymologicznej uważa się, że dziecko, które jest świadkiem przemocy domowej staje się dzieckiem krzywdzonym. Prezentuje takie same objawy jak dziecko, wobec którego stosuje się przemoc. Dzieci, które obserwują przemoc i są również bezpośrednio krzywdzone przez jednego lub oboje rodziców, podlegają podwójnej wiktymizacji.

Tabela 5. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.

	2021	2022	2023
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	18	11	15
Liczba osób doznających przemocy domowej- ogółem, w tym:	19	13	18
• Kobiety	17	8	12
• Mężczyźni	2	2	1
• Małoletni do 13 roku życia	0	3	2
• Nieletni w przedziale 13-18 lat	0	0	3
Liczba osób stosujących przemoc domową- ogółem, w tym:	18	11	15
• Kobiety	1	1	0
• Mężczyźni	17	9	14
• Nieletni	0	1	1
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu- ogółem, w tym:	8	4	10
• Kobiety	1	1	0
• Mężczyźni	7	3	10
• Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	17	9	16

Źródło: dane KPP w Bytowie.

V 3. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne prowadzone na terenie gminy

Wśród ważniejszych oddziaływań profilaktycznych prowadzonych na terenie gminy w latach 2021-2023, mających na celu przeciwdziałanie przemocy należy wymienić m.in.:

- 2021 rok: podjęto łącznie 26 działań, w tym m.in.: udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”; realizacja warsztatów „Bez klapsa”; realizacja warsztatów profilaktycznych dotyczących profilaktyki uzależnień (klasy VIII i V); realizacja zajęć edukacyjnych dotyczących tematyki uzależnień i przemocy; prowadzenie zajęć warsztatowych; realizacja programu społeczno-profilaktycznego „Kinoszkoła”, udział

uczniów w programie profilaktycznym „Debata”; przeprowadzenie tygodnia życzliwości w szkole; pogadanki i prelekcje.

Ilość osób uczestniczących:

I. uczniów: 1426;

II. nauczycieli: 30;

III. rodziców 75.

- 2022 rok: pogadanki i prelekcje; organizowanie kampanii w szkołach podstawowych oraz dla dorosłych mieszkańców gminy Bytów na temat przemocy poprzez prowadzenie lekcji i warsztatów edukacyjnych; Zespół Interdyscyplinarny wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej realizował projekt pn. „Rodzina bez przemocy - wsparcie rodzin zagrożonych i doświadczających przemocy” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz budżetu Gminy Bytów w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, w ramach którego zrealizowano: warsztaty „Mam tę moc”, warsztaty kreatywne dla dzieci: manualne, sportowe i kulinarne, konsultacje psychologiczne z wykorzystaniem metody „Kid’s Skills – Dam radę!”, konsultacje pedagogiczne z elementami terapii pedagogicznej.

Ilość osób uczestniczących:

I. uczniów: 1640;

II. nauczycieli: 50;

III. rodziców: 115.

- 2023 rok: Zespół Interdyscyplinarny wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej realizował projekt pn. „Rodzina bez przemocy – wsparcie rodzin zagrożonych i doświadczających przemocy. Edycja II” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz budżetu Gminy Bytów w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, w ramach którego zrealizowano: warsztaty „Mam tę moc”, warsztaty kreatywne dla dzieci: manualne, sportowe i kulinarne skierowane do dzieci w wieku 8-12 lat i ich rodziców, konsultacje psychologiczne z wykorzystaniem metody „Kid’s Skills – Dam radę!”, konsultacje pedagogiczne z elementami terapii pedagogicznej.

- Ilość osób uczestniczących (dane z MOPS, brak danych za 2023 rok z pozostałych instytucji):

I. uczniów: 65;

II. rodziców: 15.

V 4. Przemoc domowa na terenie Gminy Bytów w opinii społeczności lokalnej

Istotnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego odnośnie przedmiotu diagnozy. Przedstawione poniżej wyniki reprezentują badania ankietowe przeprowadzone w 2024 roku w ramach „Diagnozy zjawiska przemocy na terenie Gminy Bytów”.

Dane dotyczące zjawiska przemocy uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Bytów wśród dwóch grup reprezentujących lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy gminy (59 osób),
- uczniowie ze szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych (110 osób).

Diagnoza przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców w obszarze przemocy domowa wykazała:

- ✓ W subiektywnej ocenie większości badanych (łącznie 58%) przemoc domowa jest w ich społeczności lokalnej raczej częstym i bardzo częstym zjawiskiem.
- ✓ 56% mieszkańców wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej, a 20% przyznało, że nie jest pewne, ale ma co do tego podejrzenia. Pozostałe 24% odpowiedziało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej.
- ✓ 53% respondentów przyznało, że sami doświadczali przemocy ze strony członka swojej rodziny. Jeżeli chodzi o rodzaj doświadczanej przemocy to badani ci wskazują najczęściej, że doświadczali przemocy psychicznej (68%). Nieco mniej respondentów zaznaczyło, że doznało przemocy fizycznej (52%). W dalszej kolejności ankietowani odpowiadali, że są osobami, które doznały/ doznają przemocy ekonomicznej (32%) oraz przemocy seksualnej (19%). Uzyskane wyniki wskazują, że niektórzy mieszkańcy doświadczają/ doświadczali więcej niż jednej formy przemocy domowej.
- ✓ Większość ankietowanych, którzy doświadczali przemocy domowej- 55% deklaruje, że w przeszłości wielokrotnie doznało przemocy domowej, ale takie

sytuacje już się nie powtórzą. Kolejno, 29% przyznało, że doznali przemocy raz w życiu i nigdy więcej się to nie powtórzyło. Jednakże, 13% badanych odpowiedziało, że wiele razy doznało przemocy domowej i wciąż jej doznaje, a 3% wskazało, że w przeszłości wielokrotnie doznało przemocy domowej i obawia się, że taka sytuacja zdarzy się ponownie¹¹.

- ✓ 42% ankietowanych, którzy doznali przemocy domowej, prosiła o pomoc w tej sytuacji osoby trzecie- Policję, rodzinę, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, psychologa, księdza. Aczkolwiek większość- 58% nie zgłosiło nikomu, że jest wobec nich stosowana przemoc domowa.
- ✓ Zdaniem 86% mieszkańców gminy Bytów przyczyną zachowań agresywnych w stosunku do członków rodziny jest nieumiejętność radzenia sobie z problemami, a 66% wskazało, że wynika ona ze stresu. Mniejsze odsetki jako przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny wymieniają złą sytuację materialną (53%), chorobę psychiczną (49%), brak posłuszeństwa dzieci (22%), brak pracy (15%) czy też odmienne zdanie członków rodziny (9%). W polu „inne” ankietowani wymieniali: „wzorce z własnego dzieciństwa, brak edukacji w tym zakresie, alkohol, narkotyki”; „brak chęci rozmowy, nieumiejętność wyrażania emocji, brak wsparcia”; „DDA”; „trauma pokoleniowa”; „katolickie wychowanie”; „być może sami byli ofiarami przemocy domowej”; „brak argumentów, sprawczości i kompetencji komunikacyjnych”.
- ✓ W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia tabela 6.

¹¹ Odsetki dotyczą badanych, którzy doznają/ doznali przemocy domowej.

Tabela 6. Przekonania dotyczące przemocy.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol.	51%	42%	5%	2%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	5%	0%	24%	71%
Osobą doznającą przemocy domowej może być zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	86%	14%	0%	0%
Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	0%	15%	85%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	0%	7%	93%
Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy.	3%	3%	24%	69%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie.	0%	3%	15%	81%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	5%	2%	5%	88%

- ✓ Większość badanych- 80% odpowiedziało, że przemoc domową pomogłoby zwalczyć zaostrzenie kar dla jej sprawców. Poza tym mieszkańcy zaznaczali edukację społeczeństwa (71%). W dalszej kolejności ankietowani wskazali zwiększenie niezależności finansowej kobiet (51%) oraz poprawę sytuacji materialnej rodzin (19%). Mieszkańcy mieli możliwość przedstawienia własnych propozycji. Wymieniali, że w zwalczaniu przemocy domowej pomogłoby: „bezwzględne egzekwowanie prawa”; „dostęp do darmowej opieki psychologicznej dla dorosłych”; „nieuchronność kary, rzeczywista ochrona ofiar”; „szkolenie funkcjonariuszy policji, prokuratorów, pracowników sądu itd.”; „większe wsparcie dla osób wcześniej tym dotkniętych”; „szkolenie policjantów, faktyczna pomoc rodzinom w których jest przemoc w szybkim odseparowaniu od sprawcy”; „powrót do tego, aby szkoła wychowywała, a nie bała się kuratorium lub skargi roszczeniowych rodziców. Wówczas dziecko będzie nauczone szacunku do siebie nawzajem i do osób starszych. Zjawisko przemocy pojawia się w coraz młodszych klasach i to rodzi przemoc”; „wychowywanie dzieci bez przemocy”; „skuteczna ingerencja instytucji państwa w sytuację rodziny objętej procedurą Niebieskiej Karty”; „wykonywanie zasądzonych kar natychmiastowo! (bo w rzeczywistości to FARSA)”.
- ✓ Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, do których trafności mieli się odnieść. Uzyskane wartości pozwalają sądzić, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy Bytów nie przejawia postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla autokratycznego modelu wychowania (model ten zakłada wyraźny dystans między rodzicami a dzieckiem. Rodzice kontaktują się z nim w sposób formalny, starają się kierować dzieckiem wydając polecenia i zakazy. Uznają tylko racje własne, nie tolerują sprzeciwu. W razie nieposłuszeństwa stosują surowe kary. Od dzieci wymaga się bezwzględnej karności i posłuszeństwa, podporządkowania się wszystkim poleceniom i nakazom rodziców). Szczegółowy rozkład deklaracji badanych przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Przekonania dotyczące wychowania.

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Aby prawidłowo wychować dziecko należy od czasu do czasu dawać klapsa.	2%	15%	19%	64%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	2%	2%	14%	83%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	59%	20%	15%	5%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	3%	2%	24%	71%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową.	2%	20%	20%	58%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	64%	15%	15%	5%

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów w obszarze przemoc domowa wykazała:

- ✓ Zdecydowana większość uczniów ocenia relacje z rodzicami jak bardzo dobre oraz raczej dobre- łącznie 86%. Poza tym, część uczniów ma dobre relacje tylko z jednym z rodziców- z mamą (5%). Pozostałe 9% przyznaje, że ich relacje z rodzicami są raczej złe i bardzo złe.
- ✓ Zdecydowana większość ankietowanych- łącznie 96% wskazuje na poczucie bezpieczeństwa w swoich domach. Pozostałe 5% odpowiedziało, że nie czuje się w nich bezpiecznie.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań, 19% ankietowanych doświadczyło przemocy domowej, z czego 10% doświadcza jej kilka razy w roku, 6%- kilka razy w miesiącu, 2% kilka razy w tygodniu, a 1% nawet codziennie. Uczniowie najczęściej wskazywali, że doświadczają przemocy psychicznej (12%) oraz fizycznej (8%). Mniejsze odsetki zaznaczały, że są osobami, które doznały/ doznają innej niż wskazane formy przemocy

(7%), przemocy ekonomicznej (5%), przemocy seksualnej (4%) czy też zaniedbania (4%).

- ✓ 41% uczniów nie zna osobiście ani ze słyszenia osób doświadczających przemocy domowej. Poza tym, 20% badanych odpowiedziało, że zna takie osoby, a 39% nie jest pewne, ale ma podejrzenia, że niektóre znane im osoby doznają przemocy domowej.

VI Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie danej gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową należy zaliczyć do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Wśród tych, które udzielają wsparcia mieszkańcom Gminy Bytów znajdują się przede wszystkim:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytowie,
- Bytowskie Centrum Kultury w Bytowie,
- Biblioteka Miejska w Bytowie,
- Zespół Interdyscyplinarny w Bytowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Bytowie,
- Sąd Rejonowy Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Bytowie,
- Prokuratura Rejonowa w Bytowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytowie,
- Ośrodki opieki zdrowotnej z terenu Gminy Bytów,
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Bytów,
- Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, które w swojej działalności zajmują się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz ochroną osób doznających przemocy domowej.

VII Część programowa

VII 1. Założenia Programu

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bytów na lata 2024 – 2028 ma charakter interdyscyplinarny i zakłada realizację przez wszystkie podmioty zobligowane do podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Założenia Programu skorelowane są z lokalnymi potrzebami oraz dotychczasowymi zadaniami. Obejmują działania profilaktyczne na trzech poziomach:

- profilaktykę pierwszorzędową – ukierunkowaną na ogół mieszkańców Gminy Bytów; obejmuje ona działania mające na celu zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających pojawieniu się zjawiska przemocy domowej poprzez edukację i budowanie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej (przejawów, przebiegu, cyklów), upowszechnianie informacji o formach wsparcia i instytucjach udzielających pomocy w środowisku lokalnym;
- profilaktykę drugorzędową – skierowaną do osób i rodzin z grup zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko występowania przemocy domowej;
- profilaktykę trzeciorzędową – skierowaną do rodzin, w których występuje problem przemocy domowej; obejmuje ona z jednej strony działania interwencyjne i pomocowe mające na celu ochronę i wsparcie osób doznających przemocy domowej, z drugiej oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową i zmierzające do zaprzestania stosowania przemocy, a także czynności służące zapobieganiu następstwom społecznym wynikającym ze stosowania przemocy domowej.

Oprócz działań profilaktycznych, w obszarze *Programu* zawarte są również działania służące podnoszeniu kompetencji i wsparciu zawodowemu przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VII 2. Adresaci Programu

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Bytów na lata 2024-2028 mają charakter ciągły i są skierowane do:

- mieszkańców Gminy Bytów w tym dla osób zagrożonych przemocą domową;

- osób stosujących przemoc domową;
- osób doznających przemocy domowej;
- świadków przemocy domowej;
- osób/ instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

VII 3. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bytów na lata 2024-2028 jest:

Przeciwdziałanie przemocy domowej w szczególności poprzez ochronę osób doznających przemocy domowej, skuteczne oddziaływanie na sprawców przemocy domowej oraz podnoszenie poziomu świadomości mieszkańców gminy w zakresie zjawiska przemocy domowej.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

Tabela 8. Cele szczegółowe Programu.

Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Termin realizacji
<u>I CEL SZCZEGÓŁOWY: Udzielanie pomocy i wsparcia oraz zapewnienie ochrony osobom doznającym przemocy domowej.</u>		
1.1. Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doznającym przemocy domowej oraz udzielającym im wsparcia.	liczba podmiotów, z którymi współpracuje samorząd w zakresie zapewnienia schronienia osobom doznającym przemocy domowej oraz udzielającym im wsparcia	Działania bieżące
1.2. Monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty".	liczba osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej objętych monitoringiem	Działania bieżące

	• liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej • liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych	
1.3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do bezpłatnej specjalistycznej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	• liczba osób doznających przemocy domowej objętych poradnictwem oraz liczba udzielonych porad	Działania bieżące
1.4. Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	• liczba udostępnionych informacji	Aktualizacja informacji raz w roku
1.5. Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy domowej.	• liczba osób doznających przemocy domowej objętych pracą socjalną	Działania bieżące
1.6. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom doznającym przemocy.	• liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy domowej	Według potrzeb
1.7. Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doznającym przemocy domowej.	• liczba osób doznających przemocy domowej przebywających w ośrodkach wsparcia	Działania bieżące
1.8. Podnoszenie świadomości osób doznających przemocy domowej w zakresie przysługujących im praw oraz możliwych reakcji w sytuacji doświadczania przemocy domowej.	• liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej osób doznających przemocy domowej	Działania bieżące

Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, placówki oświatowe		
Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, kościół i społeczność lokalna.		
<u>II CEL SZCZEGÓŁOWY: Podniesienie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domowa.</u>		
2.1. Interweniowanie w sytuacji występowania przemocy domowej poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.	• liczba przeprowadzonych interwencji • liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	Działania bieżące
2.2. Kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno- terapeutycznym osób stosujących przemoc domową ze szczególnym naciskiem na motywowanie ich do udziału w programach oraz informowanie o obowiązujących, nowych, potencjalnych następstwach karnych niezgłoszenia się lub nieukończenia programu.	• liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych	Działania bieżące
2.3. Udzielanie pomocy osobom stosującym przemoc domową w powrocie do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	• liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc domową	Działania bieżące
2.4. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej.	• liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	Działania bieżące

	• liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę	
2.5. Podnoszenie świadomości osób stosujących przemoc domową w zakresie negatywnych konsekwencji prawnych, społecznych oraz zdrowotnych jej stosowania.	• liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej osób stosujących przemoc domową	Działania bieżące
Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny		
Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, kościół i społeczność lokalna		
<u>III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej mającej na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.</u>		
3.1. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w szczególności tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy, prowadzenie pogadanek i prelekcji, a także organizację konkursów, zajęć edukacyjnych.	• liczba programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanych do dzieci i młodzieży • liczba szkół objętych oddziaływaniami profilaktycznymi	Rok sprawozdawczy
3.2. Organizowanie akcji i kampanii informacyjnych oraz imprez kulturalnych ukazujących problem zjawiska przemocy domowej, a także wzbudzających wrażliwość wśród społeczeństwa na występowanie zjawiska przemocy domowej oraz wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za zgłaszanie takich przypadków. Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	• liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych w zakresie przemocy domowej • liczba programów i kampanii społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w których brano udział	Rok sprawozdawczy

3.3. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest przygotowanie rodziców do wychowania dzieci bez przemocy.	• liczba programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanych do rodziców	Rok sprawozdawczy
3.4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.	• liczba podjętych działań edukacyjnych skierowanych do rodziców w rodzinach zagrożonych występowaniem przemocy domowej	Działania bieżące
3.5. Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne.	• liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej • liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych • liczba obiektów kultury	Działania bieżące
3.6. Rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych oraz programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	• liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych w zakresie przemocy domowej	Działania bieżące
3.7. Ścisła współpraca z innymi podmiotami na terenie gminy podejmującymi działania mające na celu edukację społeczności lokalnej w kierunku przeciwdziałania przemocy domowej.	• liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Działania bieżące
Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Bytowskie Centrum Kultury, Biblioteka Miejska		

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Podniesienie kompetencji instytucji i osób zajmujących się problematyką przemocy domowej.

4.1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwięzianych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy domowej, udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą, realizacji procedury Niebieskie Karty, prowadzenia Interwencji Kryzysowej, skutecznego radzenia sobie ze stresem oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.	• liczba szkoleń, warsztatów konferencji, seminariów, superwizji • liczba osób biorących udział w doskonaleniu zawodowym	Rok sprawozdawczy
4.2. Zapewnienie dostępu pracownikom zawodowo zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury oraz materiałów szkoleniowych.	• liczba zakupionych materiałów szkoleniowych/ edukacyjnych	Rok sprawozdawczy
4.3. Organizowanie wizyt studyjnych, superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	• liczba przeprowadzonych superwizji, wizyt studyjnych	Według potrzeb
4.4. Wspieranie organizacji pozarządowych w podejmowanych działaniach o charakterze profilaktycznym oraz mającym na celu zapobieganie problemom uzależnień i przemocy domowej.	• liczba organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia	Działania bieżące
Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Policja		

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe		
<u>V CEL SZCZEGÓŁOWY: Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy domowej na terenie Gminy oraz ścisła współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w środowisku lokalnym.</u>		
5.1. Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób ustalony przez Zespół Interdyscyplinarny.	• liczba osób stosujących przemoc domową • liczba osób doznających przemocy domowej	Działania bieżące
5.2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.	• liczba działań monitoringowych	Działania bieżące
5.3. Wdrażanie procedur monitorowania i interwencji w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy.	• liczba wdrożonych procedur	Działania bieżące
5.5. Zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Bytów przez Zespół Interdyscyplinarny w celu diagnozowania skali zjawiska i monitorowania zmian.	• liczba sporządzonych statystyk	Działania bieżące
5.6. Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w środowisku lokalnym poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy udzielającym wsparcia mieszkańcom.	• liczba współpracujących podmiotów w obszarze uzależnień i przemocy domowej	do końca trwania Programu
Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny.		
Partnerzy realizacji: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Policja, placówki służby zdrowia, Policja, Bytowskie Centrum Kultury, Biblioteka Miejska, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe		

VII 4. Przewidywane efekty realizacji Programu

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 w Gminie Bytów planuje się osiągnąć następujące efekty:

- ✓ ograniczenie zjawiska przemocy domowej oraz poprawę kondycji rodzin mieszkających na terenie gminy Bytów;
- ✓ poprawę efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej;
- ✓ wzrost wiedzy osób doznających przemocy domowej na temat przysługujących im praw oraz sposobów radzenia sobie z przemocą;
- ✓ wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego i psychologicznego osób oraz rodzin doświadczających przemocy;
- ✓ zmniejszenie poczucia bezkarności u osób stosujących przemoc;
- ✓ zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy domowej, jak i dla osób stosujących przemoc domową;
- ✓ podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy domowej, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania;
- ✓ wzrost wiedzy wśród mieszkańców gminy na temat instytucji pomagających rodzinom z problemem przemocy domowej;
- ✓ zmniejszenie tolerancji na przemoc domową wśród mieszkańców gminy;
- ✓ zwiększenie efektywności współpracy instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej;
- ✓ podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

VII 5. Monitoring Programu

Koordynatorem programu będzie Zespół Interdyscyplinarny Gminy Bytów. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, właściwe wydziały Urzędu Miejskiego, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe.

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczone w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych.

Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 30 marca każdego roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytowie do dnia 30 kwietnia każdego roku przedkłada Burmistrzowi Bytowa i Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

W ostatnim roku obowiązywania Programy zostanie przygotowany zbiorczy raport (sprawozdanie) z prowadzonego monitoringu i ewaluacji, który zostanie przedstawiony Burmistrzowi Bytowa i Radzie Miejskiej na sesji do końca kwietnia 2028 roku.

VII 6. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

VII 7. Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Bytów w latach 2024-2028. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.